

Текши малга—
арбынду азырал!

Агитатордын БЛОКНОДЫ

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫҢ БЛОКНОДЫ

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын
пропаганда ла агитация бөлүги

1985 j.
август
8 №

Алтайдын бичиктер чыгарар издательствозынын
Туулу Алтайдагы бөлүги

Блокнот агитатора
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Подписано в печать 26. 08. 85. АН 12774. Формат 60x84¹/₁₆. Усл. п. л. 1,86. Уч-изд. л. 1,98. Тираж 450 экз. Заказ 2701. Цена 4 коп.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства, 659700 г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

КПСС-тин XXVII съездин јозокту уткыыры учун

Туулу Алтайдын ишкүчиле јаткандарынын коллективтери, иштин озочылдары партиянын XXVII съездин јозокту уткыыры јанынан баштанкай эделе, областьтын бастыра ишкүчиле јаткандарын съездти иште јангы, јаан једимдерле уткыырга социалистический мөрөйді элбедерине кычырдылар. Партийный ла профсоюзный организациялар съезд алдындагы мөрөйді тӱзӱп башкарарында КПСС-тин Тӱс Комитединин апрель айдагы (1985 ј.) Пленумынын јӱптӱриле башкарынып, производство науканын ла техниканын једимдерин, јангы технологияны тузаланып, иштин дисциплиназын тыгыдып, производствоны јаан астамду эдерине, иштин арбынын бийиктедерине, продукциянын чынгыйын јарандыраына ајару эдип турулар.

Горно-Алтайск городто бӱс согор фабриканын коллективи иштин арбынын бийиктеткени, предприятиде тузаланылбай турган аргаларды табып тузаланганы ажыра быјылгы јылдын производственный планын ӱйинен озо, 27 декабрьга бӱдӱреле, јылдын учына јетире арткан кӱндерде планга ӱзеери 97 мун метр бӱс эдер болуп молјондылар. КПСС-тин XXVII съездине учурлалган мергендӱ иштин кӱндеринде Горно-Алтайск городтын бӱс согоочылары эки мун беш јӱс јирме метр јӱзӱн-башка бӱстӱр лӱ кебистер эделе, садуга табыштырар болуп молјондылар. Бӱс согоочылардын коллективи эткен продукциянын чынгыйын јарандыраы, учуктарды, будуктарды, электроэнергияны кымакайлап чеберлеери јанынан чоком молју алдылар.

СССР-дин наукалар Академиязынын Сибирьдеги бӱлӱгинин Шебалин райондо Чаргы јурттагы ченемел ӱткӱрер хозяйствозы малдан алган продукцияны государственного табыштырары јанынан онбиринчи бешјылдыктын пландарын ӱйинен озо бӱдӱреле, государственного планга ӱзеери 1460 тонна сӱт, 690 тонна эт, 80 центнер тӱк ле 17 центнер ағнын мӱӱзин табыштырар болуп молјонды. Съезд ачылар кӱнге хозяйствонын коллективи государственного сӱт табыштырар эки айлык планы, эт табыштырары јанынан баштапкы кварталдын планын бӱдӱрер болуп молјонгон.

Оғдой райондо Кулады јуртта XXIV партсъездтин адыла адалган колхозтын колхозчылары онбиринчи бешјылдык-

тын планын бастыра технико-экономический көргүзилер аайынча Улу Октябрьский социалистический революциянын 68-чи жылдыгына бүдүреле, жылдын учына жетире государственного планга үзеери 120 тонна эт, 200 центнер сүт, 25 центнер түк табыштырары учун мөрөйлөжип турулар.

«Горно-Алтайсксуустрой» тресттин Кош-Агаштагы ПМК-зынын коллективи онбиринчи бешжылдыкты баштапкы декабрга бүдүрер деп темдектеди. Анайда эдерге строительстводо жаңы технология тузаланып баштады. Озочылдардын эп-сүмезин элбеде таркадып, механизмдерди билгир тузаланып, иштеп турган улустын дисциплиназын тыңыдып, ишти чике-төзөйлө, билгир башкарып, бешжылдыктын калганчы жылына бойына алган молжуларды 15 декабрга бүдүрери учун социалистический мөрөй элбеди.

Кан-Оозында агаштын үренин өскүрер аңылу хозяйство КПСС-тин XXVII съезди ачылар күнге 1986 жылдын 2,5 айынын планын бүдүреле, съезд өткөн күндерде кымакайлап алган электроэнергияла иштеер болуп молжонды.

190-чы ПМК-нын монтажниктеринин нөк. Тадышев И. Н. башкарган бригадазы жылдык планы 20 декабрга жетире бүдүреле, партиянын съезди ачылатан күнге 1986 жылдын планын бүдүрери учун тартыжат.

Кош-Агаш райондо Мухор-Тархата журтта СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтын кой өскүрер 1-кы номерлү бригадазы хозрасчетты жарандырганы ла коллективтин подрядыла иштегени ажыра жоон койлорды бир де коротпос, пландалганына үзеери 170 кураан торныктырып чыдадар, күски кайчылаштан үзеери тогус центнер түк табыштырар, этке табыштыратан койлордын тирүге бескезин планга үзеери бир килограмм кожултар, государственного табыштырган эттин ле түктин иштеп алган баазын 16700 салковойго астадар, чыгымдарды 5370 салковойго жабызадар молжу алган.

Горно-Алтайск городто 2-чи трикотажный цехте комсомолдордын ла жашөскүримнин бригадазы быжылгы жылдын пландарын ла социалистический молжуларын 7 ноябрга, КПС-тин XXVII съезди ачылатан күнге 1986 жылдын баштапкы кварталынын планын бүдүрери учун мөрөйлөшкилейт.

Шебалин райондо «Караколдогы» совхозтын Чопоштогы фермазында бригаданын подрядыла иштеп турган уй саачылар (бригадири нөк. Картышева Е. Н) сүт саап алары жанынан бешжылдыктын планын 1-кы октябрга, быжылгы жылдын планын 1-кы декабрга, келер жылдын эки айлык планын — 15 февральга бүдүрер болуп молжондылар.

КПСС-тин XXVII съездине уткый областьта элбеген социалистический мөрөйдө быжылгы жылдын ла бастыра бешжылдыктын пландарын ойинен озо бүдүрери жанынан бойлорына алдындагызынан бийик молжуларды Кан-Оозы райондо XXII партсъездтин адыла адалган колхозтын, Көксуу-Оозы райондо Петр Суховтын адыла адалган совхозтын, Улаган райондо «Улагандагы» совхозтын, Ондой райондо Караколдогы сырзаводтын, Чамалдагы мехагашхозтын, ченемел өткүрер Горно-Алтайский агашкомбинаттын, Акташтагы рудоуправлениенин проходчиктеринин ле өскө дө предприятиелердин, хозяйстволордын, организациялардын коллективтери алдылар.

КПСС-тин съездине учурлай бийик социалистический молжулар алган коллективтердин эткен патриотический баштанкайын партиянын обкомынын бюросы жарадала, партиянын горкомын ла райкомдорын, баштамы партийный, профсоюзный ла комсомольский организацияларды съезд алдында социалистический мөрөйдө баштаган коллективтердин баштанкайын элбеде таркатсын, мөрөйдө жылдык ла бешжылдык пландарды ойинен озо бүдүрерине ууландырзын деп жакыды.

Пландар ла молжулар жеңүлү бүдери бүгүнгү күндеги эрчимдү иштең камаанду. Оныла колбой анчада ла жаан задачалар областьтын колхозторынын ал совхозторынын алдында туруп јат. Календарьда август ай түгенип јат. Областьтын јурт јердеги ишчилеринде эдетен керектер көп. Колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары бүгүнгү ижин эткениле коштой, кыш келетенин база ундыбай, ого белетенип јадылар. Колхозчылар ла совхозтордын ишмекчилери предприятиелердин, учреждениелердин ле организациялардын ийген улузынын болужыла общественный малга кыш чыгара јиир ток азыралды артыкташтыра белетеп аларга кичеенип турулар.

Азыралды канча кирези ле кандый чыгдыйлу белетеп алганынан общественный мал кыштап чыгары, онын продуктивносты бийик болоры камаанду. Малга азыралды канча кире белетеп алатаны областьтын социалистический молжуларында темдектелген. Колхозтордын ла совхозтордын фермаларында бар бастыра малды кыштадып чыгарарга быжыл јайгыда 200 мун тонна өлөң, 125 мун тонна сенаж, 300 мун тонна силос, 11 мун тонна өлөңнин витаминдү кулурын белетеп алары керектү.

Бу задачаны жеңүлү бүдүргедий аргалар областьтын колхозторында ла совхозторында јеткил. Азырал белетеер иштер башталган күннен ала бойында бар аргаларды Майма, Чой, Турачак, Шебалин райондордын хозяйстволоры билгир тuzаланып, јакшы једимдерге једип алдылар.

Майма райондо азырал белетеечилер өлөң, силос, сенаж белетеерин күннинг аайынан камаан јокко күнүн ле көптөдип турдылар. Райондогы хозяйстволор техниканы, јангы технологияны, коллективтин подрядыла иштеер эп-сүмени билгир тузаланып, озочылдардын ченемелин элбеде таркаткылайт.

Чой райондо малга азырал белетееринде турушкан ишчилер учындагы једимдер учун материальный јилбүлү болорын тыгыдала, јакшы једимдерге једип алдылар. Бригададарда ла звенолордо иш тан эртеден ала орой энирге јетире селиребейт. Ого үзеери Паспаулдын ла Ыныргынын механизаторлоры белетеп алган өлөңди ол ло тарый кышкы турлуларга тартып, обоолоп турулар.

Чой районнын совхозторында партийный организациялар быјыл өлөң ижинде јартамал-политический ишти јакшы тззөгөний темдектеер керек. Стенгазеттерде мөрөйдин өдүп турганы күнүн ле көргүзилет. Озочылдарга учурлай кызыл маанычактар көдүрилет. КПСС-тин райкомында пресс-центрди партиянын райкомынын качызы нөк. В. П. Балахнина башкарып туру. Мөрөйдин озочылдарына КПСС-тин райкомы, райисполком ла јурт хозяйствонун ишчилеринин профсоюзынын райкомы быјанду письмо ийип турулар.

Ангылу графикле районнын азырал белетеп турган звенолорын ла бригадаларын агитпоезд јеткилдеп јат. Анда агитаторлорло кожо садучылар ла медишчилер бар.

Майма райондо агитпоездти көп учуралдарда партиянын райкомынын качызы нөк. Танкова Галина Дмитриевна башкарып атанат. Јаландарда ла кобыларда өлөң обоолоп турган улуска агитпоездле кожо медишчилер, садучылар, быткомбинаттын ишчилери, библиотекарьлар барып турганы сүреен тузалу болуп туру. Агиткультбригада иштеп турган өйдө парикмахер кожо иштенет. Онон механизаторлордын су-кадыгын медик шиндейт.

Баштап агитпоездте јангы идеологический ишчилер болгон. Онон ологго культишчилер кожулган. Садучыны ла медикти, анайда ок парикмахерди өлөң ижинде турушкан улус бойы некеген. Агитпоезд јүрген звенолордо ло бригадаларда улус јилбиркеп ле оморкоп иштеп јадылар.

Агитпоездтер, агиткультбригададар бастыра райондордо бар. Је олог ончозы јакшы иштеп, бойларынын алдында турган јаан ла каруулу задачаларды бүдүрип турулар деп айдар арга јок.

Ол ок Турачак райондо азырал белетеечилердин ортодо культурный ишти культуранын райондогы Туразынын «Қоробейники» деп адалган агитбригада өткүрет. Бу коллектив бастыра районнын ортозы ыраак јурттарын, фермаларын, азырал белетеп тур-

ган звенолорын ла бригадаларын бир катап эбирип келгенче јай өдүп калар. Совхозтордын парткомдоры бойлорында бар аргаларла агиткультбригадалар төзөбөй турулар.

Азырал белетеечилердин ортодо јартамал-политический иш, культурный јеткилдеш Ондой, Кан-Оозы райондордо төзөлгөнинде једикпестер бар. Ол иш мөрөйди тыгыдарына, озочылдардын ижинин ченемелин таркадарына партийный организацияларга болужар учурлу.

Малдан алган продукталарды көптөдөр задачаны бүдүрери бийик чыңдыйлу ток азыралды артыкташтыра белетеп алганыла коштой, фермаларды, турлуларды кышка быжулап белетегенинен камаанду. Элден озо малдын кажаандарын, олордогы механизмдерди, азырал јазаар кухняларды ла цехтерди чыныктап жазаар керек.

Майма, Көксуу-Оозы райондордо хозяйстволордын башкараачылары мал јайлуга чыккан ла күннен ала кажаандарын келер кышка белетеп баштадылар. Турачакта дезе эмдиге јетире бу ишти бштагалак. Кезик башкараачылар кажаандарды кыш келгениле кожо ремонтторго сананып тургандары јастыра. Сентябрь айдын учына јетире мал турар кажаандар, малчылар јадатан туралар ончо јанынан белен болор учурлу.

Малга азырал белетеп, аш јуунадып турганыла коштой малды кыштадарына белетенер ишти эрчимдү өткүрери керектү.

АЛБАТЫ-КАЛЫК ТУЗАЛАНАР ТОВАРЛАРДЫ КӨПТӨДӨР

Экономиканы тыгыда өскүрери жанынан бүдүрүп турган бастыра иштер совет улустын жадын-жүрүмин жарандыларына ууланган. Бу иште төс ууламжылардын энг ле жаан учурлузы — албаты-калыкты энг керектү товарларла жеткилдеери, бу товарлардын чындыйын жарандылары, ассортиментин элбедери.

Ол жанынан бистинг областта көп керектер эдилеп туру. Өткөн 1984 жылда 97 миллион салковойдын албаты-калык тузаланар товарлар эдилген, ол тоодо 4,5 миллион салковойдын культурно-бытовой ла хозяйственный учурлу товарлар эдилди. Албатыга керектү товарлар эдер жакылтаны областтын предприятие-лери 1984 жылда 100,6 процентке бүдүрдилер эмезе 1983 жылдагызынан 2 процентке көптөгөн. План иштинг арбынын бийиктеткени ажыра бүтти.

Туулу Алтайда бар промышленный предприятие-лердин көп нургуны улус тузаланатан товарлар эдип жадылар. Олордын тоозында: бөс согор, кийим көктөөр, тюль түүр, өдүк эдер фабрикалар, абра-чанак эдер завод, «Электробытприбор» завод, саржу ла сыр эдер заводтор, эткомбинат ла өскөлөри де.

Бу предприятие-лердин алдына жаан ла карулу задачалар тургузылган. Олорды жөнүлү бүдүргедий аргалар бар. Бүгүн областта бар 37 предприятие-ден 24 предприятие албаты-калык тузаланатан продукция эдип турулар. Туулу Алтайда промышленность эдип турган продукциянын 60 процентке шыдары улус элбеде тузаланатан товарлар.

Бешжылдык башталганынан ала бистинг областта улус тузаланатан товарлар эдип чыгарары, промышленностьтын өскө продукциязына көрө, озолой өзүп келди. Пландаганынан 18 миллион салковойго көп товарлар эдилди. Бир салковой акча-жалга эмди беш салковойдын улус тузаланар товарлар эдилет.

Андый товарлардын көп нургунын бөс эдер ле жеңил промышленностьтын предприятие-лери эдип чыгарып жат.

Бойынын пландарын жылдын ла бөс согор фабрика бүдүрүп туру. Өдүк ле кийим көктөөр фабрикалар продукцияны эдип чыгарырын 1980 жылдагызынан чик жок көптөттилер.

Култыбыттын товарларын эдип чыгарарын Каракокшадагы агашпромхоз, Устиги-Кадындагы ла Кан-Оозындагы агашпромхозтор, одын белетеер промышленностьтын управлениези жылдын

ла көптөдип турулар. Культбыттын товарларын анчада ла Тура-
чактагы агашпромхоз ло абра-чанак эдер завод көп эдип турулар.

Улуска керектү товарларды көптөдө эдип чыгарары жанынан
партиянын горкомы ла райкомдоры, жербойындагы Советтердин
исполкомдоры, баштамы партийный организациялар калганчы
өйдө тын кечее не бергенинин шылтуунда бу жаан калык элбеде
тузаланар товарларды көптөдө эдип чыгарарына жербойында бар
аргаларды тузаланарга кичеенип, ол жанынан партия ла башкару
тургускан задачаларды бүдүрерине ишкүчиле жаткандардын кол-
лективтерин көдүрип турулар.

Албаты-калыкка керектү товарларды эдип чыгарып турган
көп предприяттиелердин коллективтери пландалган жакылтаарды
ла социалистический молжуларды бүдүрерге мөрөйлөжип, эрчим-
дү иштенип турулар. Мөрөйдин бажында барып жаткан озочыл
ишчилер: кийим көктөөр фабрикада — Самойлова Галина Ан-
дреевна ла Солдатова Анна Ильинична; бөс согор фабрикада —
Ворошина Евдокия Ивановна ла Межова Зоя Яковлевна; тюль
түү фабрикада — Короткина Валентина Михайловна; өдүк көк-
төөр фабрикада — Карагулова Валентина Власовна ла өскөлө-
ри де. Олор жакшы иштегениле коштой бойынын ижинин эп-сү-
мезин жиит ишчилерге айдып, көргүзип турулар. Предприяттиде
ле городтын текши керектеринде жылбиркеп турушкылайт.

Улуска керектү товарлар эдип чыгарып турган предприятти-
елер партиянын Төс Комитединин апрель айдагы (1985 ж.) Плену-
мынын жөптөрүн бүдүрип, КПСС-тин XXVII съездин иште жаңы
једимдерле уткыырга, производствоны тын астамду эдерге жаңы
техниканы ла технологияны тузаланып турулар.

Горно-Алтайск городто бөс согор фабриканы элбедер, жаңыр-
та јепсеер иш өткөнчө. 1984 жылда фабриканын жаңы производст-
венный ла административно-бытовой туралары бүтти. Бөс сого-
тон 62 жаңы јазалдар кондырылды. Улус иштенер айалга јаран-
ды. Қалаш быжыар заводты жаңырта јепсеер иш өдүп јат. Кий-
им көктөөр фабрикада административно-бытовой тура тудулат.

Өдүк көктөөр фабриканы элбеткен. Эмди бу предприяттиени жаңыр-
та јепсеер иш өдөр. Бешјылдыктын баштапкы жылынан ала гар-
динный тюль түүр фабрика технический жаңыртылып келди. Агаш-
промхозтордо ло агашхозтордо улуска керектү продукция эдип
турган цехтерди элбедип, жаңы станоктор кондырар иш өдөт.

Андый да болзо, бистин область албаты-калык элбеде туду-
нар эдимдерди, культбыттын товарларын көптөдө эдип чыгарга-
дый байлык аргаларды јетире тузаланбай турганын темдектеер
керек. Кезик предприяттиелер улус тузаланатан товарларды эдип
чыгарарын быјыл-былтыргы жылда эдилгенинен астадала, план-

далган жакылтаны бүдүрбей турулар. Андый коллективтердин тоозында гардинный тюль түүр фабрика, сыра кайнадар завод, Турачактагы агашпромхоз.

Бу предприятиелердин коллективтеринде ишти тззббй башкараарында, бар машиналарды ла станокторды тузаланып турганында, социалистический мрйди тззггнине жаан једикпестер ле тутактар бар. Иштин дисциплиназы бузулып турган учуралдар коп. Механизация јабыс кеминде болгонынан улам кп-кп иштерди колло эдип турганынан улам иштин арбыны јабыс болуп туру.

Иштеер улус једишпей турганын ајаруга алып, анчада ла уур иштерди механизмдерле эдер керек. Энг ле быжу арга — коллективтин подрядыла иштеери. Иштеп турган улус солынарын астадарга ла чек јоголторго коллективтерде јартамал ишти элбедер. Улус арбынду иштенерге ле амыранарга јарамыкту айалга јеткилдеер, улус јуртаар туралар тударын кптддр керек. Анчада ла культуранын учреждениелеринин ижин јарандыары, спорты тыгыдары жаан учурлу.

Партийный организациялар албаты элбеде тузаланар товарлардын ассортименти элбедерине, чыгдыйын јарандыарына ајаруны тыгыдар учурлу. 1984 јылда јагы продукция эдип чыгарар жакылтаны ончо предприятиелер бүдүрген. Оныла коштой улуска керектү јакшы чыгдыйлу товарларды кптддрине жаан једимдер эмди тургуза јок. Кийим кктр, гардинный тюль түүр фабрикалардын кезик эдимдерин, агашпромхозтордын эткен кезик сувенирлерин улус керексип албай туру. Сарју ла сыр эдер комбинатта, эткомбинатта, сыра кайнадар заводто, аш-курсак эдип турган окк дд предприятиелерде продукциянын чыгдыйын јарандыар иш јылбай туру.

Эдилген продукциянын чыгдыйы коомой болуп турганынын тос шылтагы — технологиянын некелтелерин бүдүрбей турганы болуп јат. Совет улус бүгүн учураган ла товарды эмес, јараш, эптү, јакшы чыгдыйлу эдимдерди күүнзеп алат. Онын учун азыгы товарларды эдерин токтодолс, јагы бүдүмдү, јараш ла бийик чыгдыйлу продукция эдер керек.

Албаты-калык элбеде тузаланар товарларды бистин областьта эдип чыгарып турганында окк дд кп једикпестер бар. Бу ишке јербойындагы Советтер — райисполкомдор, јуртисполкомдор күнүн сайын ајару эдип, олардын јеринде иштеп турган предприятиелер улуска керектү товарларды кптддрине ле чыгдыйын јарандыарына болушты ла некелтени тыгыткан болзо, једикпестер астаар эди.

Албаты элбеде тузаланар товарларды көптөдөри ле чыгдыйын бийиктедери јанынан партиянын некелтезин ајаруга алза, бу иште бистин область бойында бар көп аргаларды јетире тузаланбай турганын темдектеер керек. Бис кажы ла предприятие пландарды бүдүрерин, бийик арбынду иштеерин, предприятиенин чыгдыйын јарандыраын јеткилдеп болбодыс.

Областын промышленнозында иштеп турган кажы ла экинчи кижии албаты-калык элбеде тузаланар товарлар эдип турган коллективтерде иштенип јат. Олор партиянын улу јаан социальный программаларын бүдүреринде турушканына оморкоп, совет албатынын јадын-јүрүминин материальный аргаларын јарандыратан чоком задачаларды бүдүреринде иштенип турулар.

Партийный организациялар, предприятиелердин башкараачылары, албатынын депутаттарынын јербойындагы Советтери коллективтерде јартамал ла төзөмөл ишти, социалистический мөрөйдии элбедип ле тыгыдып, ишкүчиле јаткандарды эрчимдү ишке көдүреле, быјылгы јылдын ла бастыра бешјылдыктын пландарын ла молјуларын өйинен озо бүдүрерин јеткилдеер учурлу. Анайда эрчимдү иште јангы јаан једимдерле КПСС-тин XXVII съездин уткыйлы!

В. КУТЕРИН,

**КПСС-тин обкомында промышленностьтын
транспорттын ла албаты тузаланар товарлардын
бөлүгинин инструкторы**

ЈААН УЧУРЛУ ИШ

Бистинг ороон партиянын XXVII съездине уткый эрчимдү ишле барып јат. Бастыра коллективтерде съездти иште јангы јаан једимдерле уткыыры учун социалистический мөрөй элбеди. КПСС-тинг Төс Комитедининг апрель айдагы Пленумы съездке белетенген өйдө бүдүретен иштерде научно-технический өзүмди түргендеткени ажыра јангы јаан једимдерге једип алатан задачалар тургускан.

Ол задачаларды јенүлү бүдүрерге төзөмөл-партийный, јарта-мал-политический ишти, производствоны пландаарын ла башка-рарын чек јангырта төзөөри, иште дисциплинаны тыгыдары керектүзин КПСС-тинг Төс Комитедининг Генеральный качызы нөкөр М. С. Горбачев Пленумдагы докладында ла научно-технический өзүмнинг сурактары аайынча партиянын Төс Комитединде өткөн јуунда темдектеген.

Ол јанынан бистинг ороондо калганчы өйдө өдүп баштаган јаан иштердин бирүзи — аракыдашты јоголторы, ээжи-јандарды, дисциплинаны тыгыдары болуп јат. Бу сурак аайынча партиянын Төс Комитедининг ле Совет башкарунын јөптөрин Улаган район-нын парторганизациязы ла бастыра ишкүчиле јаткандары бүткү-линче јарадып ла јөмөп туру.

Аракыдаш бүгүнгү күнде текши ишке ле јүрүмде кандый тын каршу јетирип турганын ончо улуска кажы ла күн, кажы ла часта јартап турары агитаторлордын бүдүретен јаан учурлу задача-зы. Ол јанынан агитаторлордын семинарлары өдүп туру.

Партиянын райкомынын бюрозынын члендери, районнын партий-ный активи ончо јурттарга барып, олардо өткөн партийный јуун-дарда, јурттагы улустын текши јуундарында туружып, аракыдаш-ты јоголторы јанынан өткүретен иштерди чокымдап төзөөргө бо-луштылар.

Аракыдашла тартыжары бир өйдө тыгыда өдөлө, токтоп ка-латан удурум иш эмес. Оны јаантайын ла бир де үзүктелтпей өт-күрери керектү.

Элден озо аракычы улусла коллективтерде тартыжарын кол-лективтерде тыгыдып баштадыс. Қалагы, эзирик ишке келген эмезе аракыдайла ишке чыкпаган, иш тутаткан, продукцияны

үреген учун күүн-кайрал жоктон катуу каруузына тургузар деп жөптөжөлө, эмди анайда эдип баштадыс.

Мынанг озо кандый болгон? Кажы бир кижини аракыдайла, ишке чыкпаганда эмезе түнде аракыдайла, эртенгизинде жүдеп, «бажым жазатам» деп аракы ичип турганын кожо иштеп турган улус, ол тоодо коммунисттер, башкараачы ишчилер керектебейтен. Кезиктери «килеп», барып уйуктап ал дежетен. Эмди андый эмес. Аракыдаган кижиле кожо, оны көргөн, билген, же керексизбеген башкараачы кижини каруузына тургузып жадыс. Ол баштапкысында.

Экинчизинде, аракыдашты жоголторун бис озодон бери жанжыккан бастыратекши аракыдайтанын, темдектезе, тойлордо, өлгөн кижинин сөөгүн жууганда аракыдайтанын, черүге үйдежерде, черүден жанганын уткыырда көп аракы болотонун токтодорунан баштаар керек деп жөптөштис.

Ол ок той өткүрүп турганын аламы. Эмди кезик улус канчала кире көп айылдарды кудалаганын жанынан маргыжа бердилер. Анайда кезикте эки-үч деремнедеги улус нургулай аракыдап жат. Тойлу күнде уулдын айлында кере-түжине аракыдаш, эртенгизинде — «байтал баш». Уча түшкөн журттын улусу эки-үч күн жыргалда. Анайда жайгыда кой кайчылап турган, өлгөн эткен, аш жуунаткан энг ле тын иштү өйдө тойлор кажы ла суббот күнде болуп турза, нургулай аракыдаш болло, иш тутап жат.

Эмезе өлгөн кижинин сөөгүн жууганын аламы. Бастыра деремненин улусу кажы ла бир болуштоп аракылу кирип, үч күн текши аракыдаш болуп турганын ончо улус билер. Онон улам колхозто эмезе совхозто улус ишке чыкпай, көп иш үзүлүп жат.

Бисте журттар сайын өткөн жуундарда аракыдайтаныла тартыжатан комиссиялар төзөлгөн. Иштеер өйдө аракы ичкен, эзирик жүргөн улусты комиссияда шүүжип, штрафтап жат. Тойлор өткүрерин, өлгөн улустын сөөгүн жуурин, черүге үйдежерин, өскө дө андый керектерди өткүрерин эл-жон бойынын колына алды. Той өткүретен комиссиялар төзөлип жат. Ого журт Советтин депутаттары, үй улустын Совединин, профсоюзтын, комсомолдын, культуранын учреждениезинин ишчилери кирет. Тойдо, сөөк жуурда аракы ичерин астадар, кереги жок кезик жыргалдарды чек токтодор деп жөптөштис.

Аракыны тартып экелеле, садарын астадары керегинде сурак тургустыс.

Журттар сайын өткөн текши жуундарда аракыдашты жоголторун жанынан албаты-калык, ишкүчиле жаткандардын коллективтери, баштамы парторганизацияларда коммунисттер эткен шүүлтелерди партиянын райкомынын пленумы жаратты.

Аракыдашты жоголторго турган болзобус, аракы садарын ас-

тадар керек. Потребкооперациянын ишчилери эмди тургуза аракы сатканынан материальный камаанду ла јилбүлү. Аракы садарын астадала, улуска керектү товарларды: кебистерди, чүмдү аяк-казанды, эдүлү кийимди, мотоциклдерди, автомобильдерди, радиоприемниктерди, телевизорлорды, фотоаппараттарды ла өскө-зин де көптөдө садар керек.

Экинчи јаан учурлу задача — улус анчада ла јашөскүрим иш-тен чөлөө ойин тузалу өткүргедий айалга јеткилдейтени. Ол ја-нынан райондо культуранын учреждениелеринин ижин јаранды-рары, олордын материальный аргаларын тыгыдары темдектелди. Партиянын Төс Комитединин бу јууктагы јөби аайынча физкуль-тура ла спорт јанынан агылу иштердин программазы бар.

Аракыдайтаныла, алкоголизмле тартыжары јанынан текши сөстөр эмес, чокым ууламјылу турумкай иш керектү.

Агитаторлор по пропагандисттер бу сурак аайынча эл-јоннын ортодо јартамал иш өткүрерде јаны эп-сүме табар, јуртта, кол-лективте боло берген чокым айалганы јакшы билер учурлу.

В. САБИН,
КПСС-тин Улагандагы райкомынын
баштапкы качызы

ЭЛ-ЖОН БАШКАРАР

Бистинг колхозтын улусы КПСС-тин Төс Комитедининг апрель ле июнь айлардагы (1985 ж.) Пленумдарынын, СССР-дин Верховный Советинин III сессиязынын жөптөрүн жарадып ла жөмөп турулар. Эмди бисте быжылгы жылдын ла бастыра бешжылдыктын пландарын бүдүрери ле партиянын XXVII съездин жозокту уткыры учун эрчимдү иш өдүп туру.

Съезд алдында элбеген социалистический мөрөйдө алган жаан молжуларды жөнүлү бүдүретен колхозто иштин дисциплиназы тын болгонынан камаандузын коммунисттер ле колхозчылар жакшы билип жадылар. Иш төзөмөлдү ле жаан жедимдү болоры элден озо аракыдашты жоголторын, дисциплинаны тынгыдарын керексийт.

Аракыдайтаныла тартыжары керегинде КПСС-тин Төс Комитедининг жөби жарлалган кийинде көп ой өтпөди. Же бистин парторганизация Төс Комитеттинг жөбин жүрүмде бүдүрүп, аракыдашты жоголторы жанынан элбек программалу иш бүдүрүп баштаган.

КПСС-тин Төс Комитедининг жөбин ле РСФСР-дин Верховный Советинин Указын партийный ла комсомольский жуундарда, журттагы улустын текши жуунында — сходто шүүштис. Агитаторлор малчылардын жайгы турлуларына жедип, жартамал иш өткүрдилер.

Парткомнын, профсоюзтын комитедининг, журт Советтинг исполкомынын, колхозтын правлениезинин кожо өткөн жуунында коммунисттердин ле колхозчылардын шүүлтелерин аяруга алып, аракыдашты ла алкоголизмди жоголторы жанынан партиянын ла башкарунын жөбин жүрүмде бүдүретен иштер темдектелген.

Бу сурак аайынча парткомдо агитаторлордын ла пропагандистердин, эл-жоннын биригүлеринин башкараачы ишчилеринин семинары өткөн.

Културанын журттагы учреждениелеринде — културанын Туразында, библиотекада аракыдашла тартыжатан иштердин аңылу планы бар. Журттагы медишчилер «Аракыдаштын каршузы керегинде» санбюллетень чыгарып турулар. Культишчилер той өткүреринин, жииттерди черүге үйдежеринин, жажы жедип карыган улус пенсияга чыгарда күндүлөп уткырынын ээжилерин тургустылар.

Аракыдашла тартыжары жанынан бисте бир эмеш ченемел жуулган. Тартыжуны журт Советтинг исполкомында административный комиссия, нөкөрлик жаргы өткүрүп жат. Бу иш жаңыс ла бүгүн

башталган эмес. 1984 жылда административный комиссиянын бергени аайынча журт Советтин исполкомы аракыдаганы учун 39 кижини штрафтаган. Журт активисттерден аракыдашла тартыжар иште анчада ла нөкөрлик жаргынын председатели, депутат нөк. Ерленбаев Т. А., үй улустын Совединин председатели, медишчи нөк. Челтугашева Н., албатынын шинжүзинин ишчизи, иштин ветераны нөк. Кумаров М. М. эрчимдү туружып жадылар. Аракыдашла тартыжары жанынан кандый иш өткөнин, аракыдаганы учун кем каруузына тургузылганын, штрафтатканын журт Советтин ле колхозтын конторазынын тураларында аңылу жуучыл листокто көргүзип турус.

Иштин дисциплиназын бузарын, аракыдашты жаңыс ла штрафтап, журт Советте кату каруузына тургузып жоголтып болбойтонын бис жакшы билип, оныла коштой жартамал ла таскамал ишти тындыдып турус. Кезик улусты кезедип турзан, өчөжип, кедерлей берер. Жажы жаан ла тоомжулу улус, кожо иштеп турган нөкөрлөри, нажылары, үйүре-желелери ай-уй деп айдып токтотконы тын тузалу. Жастырып, аракыдап, жаман жолго туруп алган кулугур сагыш алынып, токтодынып, түзеле берер. Оны күнүн сайынгы жүрүм көргүзет.

Журттарда текши аракыдаш тойлордон, өскө дө жыргалдардан улам башталып турганын ончо улус билер. Ак-чек сагышту, иштеңкей улус андый тын аракыдашту жыргалдардан чек ле калажыраган. Ненин учун дезе, бистин районнын журттарында өткөн тойлорго 200—300 кижиден жуулала, эки-үч күннин туркунына 15—20 кайырчак аракы ичилетен.

Калганчы өйдө аракыны жаңыс ла жаан улус эмес, је жашөскүрим, жиит үй улус көп иче берген. Ол сүүрен коомой. Балдар орто школды үренип божогонына учурлаган вечерлер аракылу өдүп туратан. Жииттерди черүге үйдежерде аракыдашты көп нургунында ада-энелер баштагылайт. Оны бис база токтоттыс.

Кезик үй улус айлына отура, ала-көнө аракыдап жадылар. Аракыдашла тартыжатан комиссия ла үй улустын Соведин анайда улайла аракыдап, жырғап турган билелерди шиндеп көрөрдө, улай аракыдаштын бир шылтагы — кезик үй улуста иш жок болгоны жарталды. Ырада, турлулар жаар барып иштеер арга олодо жок — жаш балдар бар. Журтта олор эткедий иш табылбас. Ол үй улус көп лө болзо, үч ай сакманда, жарым ай — кой кайчылаарында, нсокы тараарында, эки ай журттын жанында өлөң ижинде туружып жадылар. Жарым жыл иш жок.

Биске ончо үй улуска иш берерге элден озо яслалар ла садтар ачары керектү. Онон быткомбинаттын кийим көктөөр лө өскө дө иш эдер бөлүктерин, столовый ачар керек.

Јуртта аракыдашла тартыжар бастыра иштерди коммунисттер баштап јадылар. Олор алкоголизмге удурлашкан иш, өткүрүп, аракыдаганы кижинин ижине, су-кадыгына ла бастыра жүрүмине кандый жаан каршулу болгонын јартап айдып берип турулар.

Бис эмди јыргалду керектерди јурт Советле, колхозтын правлениезиле јөптөжип, иштег бош өйдө өткүрер эттис. Јыргалда (тойдо ло өскөзинде де) јурт Советтег ле эл-јонног туружатан каруулу улус көстөлөт. Јыргал өткөнүн идеологический планеркада шүүжип жадыс.

Сход өткөн согында удабай бир той болгон. Бис уулдын ла кыстын ада-энезин јурт Советке кычырала, тойды канайда өткүретенін шүүшкенис. Тойды дезе турлуда өткүрер деп јөптөшкөнис. Той түште 12 часта башталала, 6 час энирде божоп калды. Эзирик кижі болбоды. Ойын-јыргал, маргаандар тыг болгон. Той эткенин јурт Советте активисттерле, эл-јоннын организацияларынын, комсомолдын, профсоюзтын, үй улустын Совединин — башкараачыларыла шүүжип, јакшызын ла једикпес-тутагын шүүштис.

Анайдарда, тойды өткүргени, өлгөн кижинин сөөгин јууганы кажы ла биленин акту бойынын кереги болуп та турза, олордо эл-јон турушканы, јурттагы јамылу улустаг аңылу кижі башкарганы аайлу-башту өдөр, аракыдаш та болбос деп шүүп турус.

Той, жүзүн-башка уткуулдар, күндүлөш (черүге үйдежерде, пенсияга чыгарда, жаан кайрал аларда ла өскөзи де) аракыдаш јоктог, јыргалду ла сүүнчилү өдөтөни жаан таскамал учурлу. Онын учун олорды эл-јон башкарганы јуртта бастыра улустын политический эрчимин көдүрер, арбынду ла јакшы ишке оморкодор деп шүүп турус. Ол јаңыс ла шүүлте эмес, жүрүмде бүдүп турган чокым керектер болгоны бистин Көкөрү јурттаг билдирет. Бу иш јүк ле башталганы. Мынаг ары јаңы аргалар, эп-сүме табылар.

Л. Н. Оргунова,
Кош-Агаш райондо «40 лет Октября»
колхозтогы парткомнын качызы

СОВЕТ ЧЕРҮНИНГ ЈААН ЈЕҢҮЗИ

Быјыл 3 сентябрьда Совет Черү Ыраак Күнчыгышта Маньжурияда, Түндүк Китайда ла Кореяда Япониянын талдама Квантун черүзин јуулап оодо сокконынын төртөн жылдыгы толуп јат. Бу жеңүнинг шылтуунда Япония экинчи телекейлик јууда жеңдирткенине јөпсинеле, капитулировать эткен. Совет Черүнинг бу жеңүзи Азиянын өскө дө ороондорынын албатыларынын јайымданар тартыжузына жеңип чыгар јөмөлтө эткен.

Совет Союзтын ла онын черүзининг экинчи телекейлик јуу күнчыгышта жеңүлү божоорына, јопон милитаристтерге олјолоткон ло базынчыктаткан албатылар јайымданарына јаан учурлу јөмөлтө эткенин Күнбадыштагы буржуазиянын историктеринин кезиктери јажыарга эмезе јастыра көргүзерге амадагылайт. Олор шак ла США атомный бомбаларла Япониянын Хиросимо ло Нагасаки городторын бомбалаган согында Япония капитулировать эткен деп бичип турулар.

Совет Союз милитарист Японияны жеңерине јаан јөмөлтө эткени элден озо шак ла СССР экинчи телекейлик јууда жеңеринде баштаачы јерде турганыла колбулу. Фашисттердин черүлерин јуулап оодо соголо, Германияны жеңип чыкканыла СССР милитарист Японияны экинчи телекейлик јууда жеңерин јеткилдеген. Андый шүүлтелерди јуунын өйинде ле јуу божогон согында баштапкы жылдарда США-нын ла Англиянын ол өйдөги башкараачы ишчилери улай ла айдып туратан.

1942 жылда июнь айда США-нын акча-јөөжө башкараар министри Г. Моргентау президенттен айалга кандый деп шүүп турыгар, Германияны ла Японияны жеңгедий кандый арга бар деп сураарда, президент Рузвельт айткан: «Бу јууда бис жеңетенис СССРден камаанду. Совет Союз быјыл јайыла јуулажып, үч јарым миллион немецтерди Күнчыгыш Европадагы фронтто тутса, бис жеңип чыгарыстан маат јок». Онын согында президент Рузвельт «Сталинградта совет черүнинг жеңүзи бириккен нациялардын олјочыларга удурлашкан јууда жеңү јаар бурылта эткен» деп айткан. Ол өйдө Совет Союз Японияла көнү јуулашпаган да болзо, Европадагы јууда жеңүлериле США-га ла Англияга Тымык тенгистеги

јуузына јаан болуш эдип турганын президент јакшы билип турган. «Совет Союз бастыра арга-чыдалыла фашистский Германияга удурлажа јуулажып та турза, ол ок өйдө Япониянын миллион тоолу черүзин Маньчжурияда туттурган» деп Рузвельт темдектеген.

Совет Союз јокко США јаныскандыра Японияны јенип болбойтонын президент Рузвельт база јакшы билген. 1945 јылда февраль айда Јлтада өткөн конференцияда СССР, США ла Великобритания фашистский Германияны јенген соғында үч айдын бажында Совет Союз Японияга удурлажа јуулажып баштаары керегинде јөптөшкөн. Онын кийинде удабай Рузвельт өлүп каларда, 1945 јылда март айда Ак Турага Трумэн келген кийинде, Јлтадагы јөптөшкөнин Вашингтон катап көрүп баштады. Июнь айда президент Трумэн Ак Турада јаан јажытту өткөн јуунда, Күнчыгышта СССР јокко Японияны јенетен пландарды шүүшкен.

Ол јуунда Јлтадагы јөптөшкөнин катап көрөр деп куучындажып алала, кандый да болзо, СССР јокко Японияны јенерине күч болоры айдылды. Јаңы планда Япониянын јерине јаңыс Американын черүлери јуулап кирер учурлу. Совет Союз Маньчжурияда ла Кореяда јуулажар. Совет Черүни Күнбадыштан Күнчыгыш јаар тартып јетирерге кейдег Американын авиациязы корыырын јеткилдеер. Ол амадула Совет Приморьеде ле Забайкальеде США-нын самолетторы туратаны темдектелген. Күнчыгыштагы јуу Японияны јенерине јетире 1,5 — 2 јыл өдөтөни пландалган.

Андый планды алганча США-нын делегациязы јаңы президентке Г. Трумэнге баштадып, фашизмге удурлажа биригип јуулашкан госуларстволордын башчыларынын Потсдамдагы конференциясында турушты. Бу конференцияда 1946 јылда 26 июльда јөптөгөн декларацияда өскө керектерле коштой Күнчыгышта јууны јенүлү божодор аргаларды шүүшкен. Конференцияда США атомный бомбаларлу болгонын Совет Союзты коркыдарга, Азиядагы ороондордо капитализмди тыгыдар амадуларга тuzаланарга сананган.

Потсдамдагы конференцияда бойына алынган молјуларын Совет Союз чике бүдүрген: СССР 8 августта Японияга јуу јарлады. Совет черүлер тоолу күндердин туркунына Япониянын Квантун черүзин јуулап оодо соккон.

Япониянын башкараачылары Маньчжуриядагы ла Кореядагы бир миллион Квантун черүзиле, олјолоп алган Китайда турган дивизияларла, Ван Цзинвэйдин 700 мун тоолу марионеточный черүзиле, бойынын ортолыктарында бар ас эмес черүзиле оной ары јенүге јетире јуулажарга амадаганын Совет Черүнин јенүзи јоголтып салган.

Фашизмди Европада јенген кийинде, төрт ле айдын туркунына Сибирьди өткүрө он мун километр өткөн сок јангыс темир јолло сүреен көп черүни ле јуулажар техниканы Маньчжуриянын гранина тартып јетиреле, тоолу күндердин туркунына өштүни јенип чыгарына США-нын специалисттеринен кем де иженбеген. Анайда США-нын генералдарынын ла политиктеринин Японияны јангыскандыра јенгеле, Күнчыгыш ла Түштүк-Күнчыгыш Азияда бийлеп отураар бастыра пландары үзүлди.

Совет Черүлер бир ле неде ле табару эткени Квантун черүнин командованиезин онон ары јуулажар арга јок этти. США-нын авиациязы ла флоты Совет Черүге болужатан план база бар болгон. Ол планда Американын самолетторы Сибирьди өткүрө барган темир јолды, Владивостоктогы ла Ырак Күнчыгыштагы өскө дө совет городторды өштүнин авиациязынан корыырында туружары, Маньчжурияда јуулажарына болужары, Тымык тенгистин јараттарын, Камчатканы, Приморьени Япониянын талай флотынан корыырында өмөлөжөтөни айдылган.

Бу план чаазында ла артты. Ол планы лаптап шиндеп көрзө, Американын империализминин олјочыл амадулары јарт көрүнөт. СССР-ле өмөлөжип, Японияга удурлажа Маньчжурияда ла Кятайда кожо јуулажаачы болуп, США Совет Союзтын Ырак Күнчыгыштагы јерлеринде бойынын самолетторын, аргалу болзо, черүзин тударга амадаган. Ол ок амадула Кятайдын јерине јарым миллион тоолу черүзин кийдирерин пландады.

Американын башкарузы ол тушта Кятайда Чан Кайшиге болужып, гражданский јууда туружала, коммунисттердин черүлерин јоголткон согында анда бийлеп артарга сананганы кийинде јарталды. Је Совет Черү Япониянын черүлерин Маньчжурияда ла Түндүк Кятайда јенгениле колбой Кятайда јайымданар тартыжу тынгыганы Американын империализминин бу амадузын база үскен.

Американецтер Кятайда јуулажып божойло, 1946 јылда июнь ай киреде 200 мун талайчы-пехотинецтериле Курил ортолыктарды јуулап аларын пландаган. Је Совет Черү 1945 јылда август айдын учына јетире Курил ортолыктарды јопон олјочылардан американецтер јогынан јайымдап алган.

США-нын черүзинин планы аайынча Күнчыгыштагы јуу Япония јендирткениле 1947 јыл киреде токойтон болгон. Је Совет Черүнин јенүлү табарулары 1945 јылда 3 сентябрьда Японияны эки колын өрө көдүртип, јенгениле токтоды.

Анайдарда, Совет Черүнин Маньчжурияда, Түндүк Кятайда ла Түндүк Кореяда, Түштүк Сахалинде ле Курил ортолыктарда јенүзи экинчи телекейлик јууны США пландаганынан бүдүн-ја-

рым — эки жыл озо божодорын јеткилдеген. Ого США-нын, Великобританиянын, Китайдын ол өйдөги башкараачылары јөпсинген.

Је экинчи телекейлик јуунун кийниндеги өйдө, империализмнин калју ийделери социализмге, демократияга, национально-јайымданар тартыжуга удурлаштыра каршулу ишти тындып ийген айалгада империалист госуларстволордын башкаруларынын јакарузыла буржуазиянын историктери гитлеровский фашизмди ле японский милитаризмди јенгенинде Совет Союзтын учурын јабыздарга, Ырак Күнчыгышта албатылар јайымдаларында СССРдин јөмөлтөзин астадарга албадандылар. Анайда Американын, Англиянын, Күнчыгыш Германиянын историктери эдерге ченешкен. Андый шүүлтелер КНРдин кезик историктеринин произведениелеринде учурайт.

Совет Черүнин Күнбадыштагы ла Күнчыгыштагы улу јаан јенүлери Күнчыгыш ла Түштүк-Күнчыгыш Азиядагы ороондордо национально-јайымданар тартыжу јенерине тын јөмөлтө этти, кыдат калыкты национальный јайымданар тартыжуга оморкотты.

Индокитайдын коммунистический партиязынын Хо Ши Минге баштадып бүдүрген ижи Индокитай колониальный базынчыктан јайымданар тартыжуда бастыра революционный ийделер биригерине јөмөлтө эткен. Совет Союз империалистический Японияга удурлаштыра јууга киреле, 1945 жылда август айда Маньчжурияда ла Түндүк Кореяда турган Квантун черүни оодо сокконы Вьетнамда революционный ийделер јенерине јарамыкту айалга јеткилдеген. Хо Ши Мин бичиген: «Ат-нерелү Совет Черү баштап гитлеровский Германияны, онон Японский империализмди јенгени 1945 жылда 19 августта Вьетнамда көдүрилген бастыратекши восстание јенерине сүреен тын јөмөлтө этти». 1945 жылда 2 сентябрда Ханойдо Вьетнам камааны јок боло бергени керегинде Декларация јарлалган. Ороон колониальный базынчыктан јайымдана-ла, алдынан бойы башкарына берген.

Китайда 1945 жылда јайгыда айалга тын коомойтый берген. Чан Кайшинин черүзи Китайдын коммунисттери башкарган черүлерин уйдадарга кичеенип, јопон олјочыларга удурлаштыра јуулашпай барган. Нанкинде јопон олјочылар төзөгөн, Япониянын мылтыгыла јепселген Ван Цзинвэйдин марионеточный башкарузы чанкайшисттерге болужып, коммунисттер башкарган албаты-революционный черүлерге — Китайдын 4-чи ле 8-чи Кызыл Черүлерине удурлаштыра јуулажып турган. Керектер андый боло бергенин Япония тузаланып, 1945 жылда январь айда алты пехотный дивизияны, беш ағылу бригаданы ла эки авиагруппаны Төс Китайдан Маньчжуриянын түштүги јаар аткарган. Ол керегинде Япониянын Китайдагы черүлеринин штабынын приказында мы-

найда айдылган: «Черүлерди Түштүк Маньчжурияда көптөдө жуула, СССР-дин черүлери ле Китайдын кызыл черүзине биригер арга бербес, онон Япония ла Чунцин (Чан Кайшинин башкарузынын) ортодо амыр-энчү керегинде жөптөжү эдерин жеткилдеер».

Анайда Китайдын компартиязы баштаган революционный ийделерине сүреен тын жеткер боло берген. Мындый айалгада СССР милитаристский Японияга удурлаштыра жууга киреле, Совет Черү Япониянын Маньчжурияда ла Түндүк Кореяда турган бир миллион тоолу черүлерин жуулап оодо сокконы Китайдын революционный ийделерин аргадаган.

Маньчжуриянын ла Түндүк Кореянын жерлерин япон олжочылардан жайымдаганы Ыраак Күнчыгыштагы ороондордо жайымдар ла демократический тартыжу тыгырына жөмөлтө эткен. Ыраак Күнчыгышта турган Совет черүлердин Главнокомандующийи Совет Союзтын Маршалы А. В. Василевскийдин кыдат албатыга кычырузында айдылган: «Кызыл Черү япон олжочылардын черүлерин жуулап оодо соголо, кыдат, корей, монгол ло япон колонизаторлордын базынчыгына шыралап жаткан өскө дө албатыларды жайымдаарга келди. Текши өштүни жуулап жегерине Кызыл Черүге болужыгар!»

Совет черүлердин жегүлериле коштой Индонезияда, Бирмада, Малайзияда, Филиппиндерде бойлорынын империализмге удурлашкан текши-национальный организациялары башкарып турган национально-жайымданар тартыжу тыгыган. Бирмада, Малайзияда ла Филиппиндерде компартиялар башкарган черүлер бар болгон.

Совет Союзтын Кытайда албатынын революциязы жегерине, жайымдалган албаты өштүлерин жегип чыгарына сүреен тын болушканы 1958 жылда Пекинде кепке базылып чыккан эки томду «Кытайда эмдиги революциянын историясында» темдектелди. Анда бичилген: «Кыдат албаты япон олжочыларга удурлаштыра тартыжуда Совет Союзтын ла телекейдин революционный ийделеринин болужынын шылтуунда жегип чыккан. Япон олжочыларга удурлаштыра тартышкан жылдарда Совет Союз кыдат албатыга жаан болуш эткен. Совет Черү Япониянын Азияда турган бир миллион тоолу Квантун черүзин жуулап оодо соголо, япон империализмге удурлашкан жууда кыдат албаты жегип чыгатын айалга жеткилдеген. Совет черүлер 1946 жылдын март айына жетире Маньчжуриянын жеринде турарда совет командование Кытайдын компартиязы башкарып турган албаты-революционный ийделерге экономиканы орныктырарына, Маньчжурияда Албатынын черүзин төзөөрине Япониядан трофей эдип алган мылтыкла, жуула-

жар техникала јепсеерине болушкан. Ол реакционный гоминьдан-нын черүлерин Албаты-революционный черү јуулап оодо согоры-на, Китайдын Албаты революциязы јенгерине јаан јөмөлтө эткен»

Экинчи телекейлик јуунын кийинде Күнбадышта ла Күнчыгышта кезик буржуазный историктер Совет Черүнинг бастыра телекейде элбеде јарлу јенүлеринин учурын јоголторго албадан-дылар. Совет черүлердин 1941 жылдын учында Москванын јанында, 1942 жылдын учында Сталинградта, 1943 жылдын јайында Орелдын ла Курсктын јанында немецко-фашистский черүлерди јуулап оодо сокконы, 1944 жылда Белоруссиядагы, Ясса-Кишинев-тогы јенүлери, Күнчыгыш Европанын албатыларын фашисттер-дин кыйынынан аргадаганы, бастыра телекейдин албатызына өштү — гитлеровский фашизмди 1945 жылда май айда бойынын уйазында — Берлинде јуулап оодо соголо, капитулировать эттиргени Европада фашизмге удурлажа тартышкан ийделер, анайда ок јопон олјочыларга базынчыктаткан кыдат, вьетнам, корей ле өскө дө албатылар јенгерин јеткилдеген. Оны эмди, төртөн жыл өткөн соңында, империализмнин пропагандазы, буржуазиянын историктери јиит үйенен јажыраарга ченешкилейт.

Чан Кайши Европада јуунын учы јаар СССР-дин немецкий фашизмге удурлажа јууда арга-чыдалы түгене берди, Берлинди американецтер алар, Европанын ла Азиянын албатыларын США-нын черүлери јайымдаар деп айдып туратан. Онын учун Гоминьдан јуунын өйинде Японияга удурлажа тартыжуны токтодоло, коммунисттерле тартыжуны тынгыткан. Јуу божогон соңында Чан Кайши Китайдын јүрүм-салымын США-нын империализмиле колбоштыраарга амадаган.

Совет Черүнинг согултазына чыдашпай Япония капитулировать эткен соңында, США алдынан бери јөптөжип келгени аайынча Чан Кайшининг коммунисттерге удурлашкан тартыжузына болушты, онын реакционный черүлерин јаңы техникала јепседи. Је коммунисттерге баштаткан кыдат албатынын элбек калыгы јопон ло американ олјочыларга, онын Китайдагы көдөчилерине удурлажа тартыжуга көдүреле, јенип чыккан, чанкайшисттер орооннон ырбап барала, Американын империализминин болужыла Тайвань ортолыкта уйалап алды.

Кыдат албаты јопон олјочыларга удурлаштыра узак ла турумкай тартышканында блааш јок, чанкайшисттердин каршулу кылыктарынан улам тартыжу күч болгон, албаты-калыктын каны төгүлген, көп патриоттор јүрүмин берген.

Япониянын милитаристтерин јенгенинин төртөнинчи жылдыгында совет улус кыдат албатынын ат-нерелү тартыжузын база темдектеп туру.

Н. И. ТОДОШЕВ

АМЫР-ЭНЧҮНИ ЛЕ АЛБАТЫЛАРГА ЖЕТКЕР ЖОК БОЛОРЫН ЖЕТКИЛДЕЙТ

Албаты-калык бастыра өйлөрдө амыр-энчүгө күүнзеп келген. Бүгүнгү жаан жеткерлү өйдө амыр-энчү учун тартыжу анчада латынды. Бу тартыжуда социализмнин нажылык ороондоры баштаачы жерде барып жатканы оло бирлик болорын, тышжанындагы политикада ла коруланарында өмөлөжөрүн керексип туру.

Социализмнин нажылык государстволоры бирлик болгонын тындыдарында, экономикада, политикада, коруланарында өмөлөжөрүн элбедеринде ле теренжидеринде Варшавадагы Договордо турушкан ороондордын партийный ла государственнй эн бийик башчы ишчилери быжыл апрель айда Варшавада тушташканы жаан учурлу болды. Ол туштажуда карындаштык государстволор нажылык болоры, өмөлөжөри ле бой-бойына болужары керегинде одус жыл мынан кайра кол салган Договорды онон ары улалтары керегинде суракты шүүшкен. Болгариянын, Венгриянын, ГДР-дин, Польшанын, Румыниянын, Совет Союзтын ла Чехословакиянын делегацияларынын башчылары бу суракты ончо жанынан теренжиде шүүжеле, Договорды ол бойынча база жирме жылга артырала, онон он жылга улалтар аргалу деп жөптөштилер.

Бүгүнгү күнде телекейдин жүрүминде эки башка ууламжынын ортодо тын тартыжу өдүп жат. Совет Союз, социализмнин өскө дө ороондоры, амыр-энчүгө күүнзеген эл-жон телекейде айалганы жымжадары, амыр-энчү ле албатыларга жеткер жок болоры учун чылазыны жоктон тартыжып турулар.

Империализмнин реакционнй ийделери телекейде айалганы там катуландылар, жуу-жепселди көптөдөр политика өткүрип, Совет Союзка, социализмге удурлаштыра каршулу керектер эдерин тыгыттылар. Оло телекейди бийлеп аларга амадап, жуулажар керектерге чыгымдарды көптөткилейт, «жылдыстар ортодо жуулажар» ла өскө дө программалар бүдүрип баштадылар.

Социализмнин өштүлеринин кезедүлерин совет улус көп уккан. Ле бисти ле бистин нажыларысты бүгүнгү күнде канайып та жабарлап, коркыдып болбос. Телекейлик социализмнин арга-чыдалы сүреен жаан. СССР-де ле онын нажыларында бойын корып алгадый ийде-күч жеткил.

США ла НАТО јууга белетенип, јуу-јепселдерди көптөдип турганына удурлаштыра Варшавадагы Договордын государстволоры амыр-энчү ле албатыларга јеткер јок болоры учун тартыжунун политиказын эрчимдү өткүрип турулар.

Телекейде айалганы јымжадары, эмыр-энчүни тыгыдары, јангы телекейлик јууны болдыртпайтаны КПСС-тин, социализмнин најылык ороондорында карындаштык коммунистический ле ишмекчи партиялардын тышјанындагы политический ижинин төс уулам-јылары болуп јат.

Варшавадагы Договорго кол салган кийнинде одус јыл өтти. Бу Договордын амадузы — социализмнин најылык ороондоры НАТО-го бириккен империалистический государстволордын каршулу кылыктарынан коруланары, амыр-энчүни јеткилдеери, телекейде айалганы јымжадары, јуу-јепселдерди көптөдөрин токтодоры.

Империалисттердин јуулажар, өскө ороондорды базынар амадулу биригүлерине көрө, Варшавадагы Договордын Организациязына кажы ла ороон общественный јүрүминен ле государственный јангынан камаан јокко кирер аргалу. Онын члени болуп кирерине сок јангыс некелте — амыр-энчү ле јеткер јок болоры учун кожо тартыжарга белен болотоны.

Најылык ороондордын төс ајарузында — Европада јеткер јок болорын јеткилдеери. Варшавадагы Договордын Организациязы экинчи телекейлик јуунын кийнинде Европада государстволордын грандары бузулбайтанын, ГДР алдынан бойы башкарынган государство болорын јеткилдеген. Шак ла Варшавадагы Договордын Организациязы кичеенгени ажыра СССР, ПНР, ГДР ле ЧССР Германиянын Федеративный Республиказыла договорлор эттилер.

Варшавадагы Договордо турушкан государстволор өмөлөжөлө, империализм 1956 јылда Венгрияда, 1961 јылда — Кубада, 1969 јылда — Чехословакияда, сегизенинчи јылдар башталарда Польшада социализмди јоголторго ченешкенин туй соктылар. Олор Американын империализмине Вьетнамды олјолоп аларга бербеген.

Социализмнин најылык ороондоры эткен баштанкайла Европада јеткер јок болорынын ла өмөлөжөринин сурактары аайынча Хельсинкиде јуун өткөн.

Варшавадагы Договор Европадагы социалистический государстволордын коруланатан биригүзи де болзо, телекейдин јаан учурлу керектеринде база туружат. Најылык ороондор јер-үстинин бастыра талаларында империализмнин каршулу кылыктарына удурлаштыра тартыжып, базынчыктаткан албатылардын јай-

ымданар тартыжузына јөмөлтө эдип турулар. Империалисттер кажы ла албатынын, кажы ла орооннын — Вьетнамнын ла Кубанын, Никарагуанын ла Афганистаннын, Ливаннын ла Намибиянын, өскөлөринин де керектерине кирижип турганын Варшавадагы Договордо турушкан ороондор јаратпай турулар.

Варшавадагы Договордын Организациязында турушкан госу-дарстволор теп-тег праволорлу, бой-бойынын ичбойындагы керек-терине киришпей јадылар. Ол телекейлик јүрүмде јаңы, социа-листический колбулар болуп јат. Политический керектерде анай-да өмөлөшкөни бойынын национальный задачаларын јенүлү бү-дүрер арга берип туру.

Карындаштык социалистический госу-дарстволордын тышјанын-дагы научный тззөлгөлү политиказын чокымдап тургузарында Варшавадагы Договордын эн бийик политический органы — По-литический Консультативный Комитет (ПКК) јаан ишти бүдү-рип туру. ПКК-нин ижинде — Договордо турушкан госу-дарстволордын коммунистический ле ишмекчи партияларынын Тзс Ко-митеттеринин Генеральный ла баштапкы качылары, башкарулар-дын ла госу-дарстволордын башчылары туружат.

ПКК-нин органдары болуп 1976 жылдан ала өскө ороондорло керектердин министрлеринин Комитеди ле Бириктирилген секре-тариат иштеп туру.

Најылык ороондордын бу союзынын ижи — Договордо ту-рушкан госу-дарстволордын коруланар ийде-чыдалын, онын јуу-чыл организациязын тыгыдары. Варшавадагы Договордын Орга-низациязы тззөлгөн кийнинде өткөн одус јылдын туркунына на-јылык ороондордын коммунистический ле ишмекчи партиялары-нын јаантайын эдип турган кичеемелинин шылтуунда телекейде социализмди корулап алатан сүреен јаан интернациональный за-дача бүткен. Договордын коруланар ийделеринин тззөгөзи — ра-кетно-ядерный јуу-јепселдү Совет Черү болуп туру. СССР-дин ле США-нын черүлеринин јуулажар ийдезинин кеми јетенинчи јыл-дарда тендеже берген.

СССР-дин стратегический ядерный јуу-јепселдери Варшава-дагы Договордын Организациязынын черүлерине кожулбай да турган болзо, социализмнин најылык ороондорына јеткер јок бо-лорын түней ле корулайт.

Өскө дө најылык социалистический госу-дарстволордын нацио-нальный черүлери тыгыган. Олор јап-јаңы мылтыкла, јуулажар техникала, ол тоодо оперативно-тактический учурлу ракеталар-ла, танктарла, бронетранспортерлорло, стволду реактивный ар-тиллерияла, зенитный ракеталарла, јуучыл самолетторло, суу ал-дыла, суунын үстиле јүрер јуучыл керептерле јепсенген.

Варшавадагы Договордо турушкан госу­дарстволор кору­лана­рын жеткилдеерге Бириккен Черүлер төзөлгөн. Бу Черүлерге Дого­вордо турушкан ороондор жерде жуулажатар черүлерди, кейден коруланар ийделерди, жуучыл самолетторды ла керептерди аны­лап чыгарып берип жадылар. Организациянын Бириккен Черүле­рин башкаратан Штаб, Главнокомандующий бар.

Бириккен Черүлерди тыгыдарын, оморды үредерин башкара­га военный органдар: Коруланар министрлердин Комитеди, Би­риккен командование, Военный совет, Штаб, Технический комитет ле өскөзи де төзөлгөн.

Коруланар министрлердин Комитедине најылык госу­дарство­лордын коруланар министрлери, Бириккен Черүлердин Главно­командующийи ле Штабынын начальниги кирип жат. Комитет најылык госу­дарстволордын коруланар ийдезин тыгыдарыла кол­булу сурактарды, бириккен черүлерди төзөөрин, жуулажарга беле­теерин башкарып жат.

Бириккен командованиеге Бириккен Черүлердин Главнокоман­дующийи, штабтын начальниги, Главкомнын ПВО, ВВС, ВМР, жуулажар техника ла жуу-жепселдер аайынча заместительдери ки­рип жат.

Варшавадагы Договордын жуучыл органдарынын ортодо жаан учурлу ишти Бириккен Черүлердин Штабы бүдүрет. Штаб Моск­вада иштеп, Бириккен Черүлердин жуулажар ийдезин тыгыдарын башкарып, карындаштык черүлерди там жарандыратан пландар тургузат, черүлердин үредүлерин өткүрет.

Најылык черүлерди жаңы мылтыкла, жуулажар техникала же­псеер программа аайынча научный ла конструкторский иштерди Технический комитет башкарат.

Варшавадагы Договордын ороондоры коруланарында өмөлө­шкөниле коштой телекийлик политиканы жөптөжип өткүрип жады­лар, экономикада, наукада бой-бойына болушкылайт. Најылык госу­дарстволор социалистический интернационализмнин ээжиле­риле башкарынып, коруланарында өмөлөшкөни бойларынын на­циональный жылбүлери социализмнин текши жылбүлери­ле үзүк жок кобулу болорын кичееп турулар.

Најылык черүлердин жуучылын тыгыдары жаанынан жаан иш өдүп туру. Империалисттердин каршулу ижи элбеген, ракетно-ядерный жуу-чак башталар жеткер тыгый берген эмдиги айалга­да социализмнин ороондорынын национальный черүлеринин ле Бириккен најылык черүлердин жуучыл ийдези бийик болгоны ан­чада ла жаан учурлу. Најылык ороондор офицерлерди үредип бе­летееринде, черүни ле флотты үредип тазыктыларында өмөлөжип турулар.

Черүлерди, командирлерди, штабтарды жуулажар керектерге үредип тазыктыратан тын арга — кожо өткүрип турган үредүлер. «Союз», «Карындаштык черүлер», «Најылык» деп адалып өткөн үредүлерде најылык черүлер, авиация ла флот өмөлөжөтөнине темиккен. Өткөн кажы ла үредүде најылык черүлердин жуучылдары, офицерлери, генералдары ла адмиралдары бой-бойын јакшы ондожоры тынҗыт. Жуучылдардын идеяно-политический кеми бийиктейт.

Најылык ороондордын Бириккен Черүлеринин алдында турган задачаларды јенүлү бүдүрерине јаан јөмөлтөни партийно-политический иш эдип јат. Варшавадагы Договордо турушкан госу-дарстволордын черүлеринде партийно-политический иш коммуни-стический ле ишмекчи партиялардын төс органдары башкарга-ныла өдөт. Договордын Организациязында черүлерде партийно-политический иштин ченемелин алыжары төзөлгөн.

Тын экономический ийде, жуулажарга керектү жүзүн-башка мылтык-јепсел ле жуучыл техника, бийик кеминде төзөлгөн черү ле флот, жуучылдардын бойлорынын албатыларына ла партияла-рына учы-куйузы јок берингени — озор ончозы Варшавадагы До-говордо турушкан госу-дарстволордын Бириккен Черүлери бой-лорынын ороондорында албаты-калыктын јаңы жүрүм төзөгөн ижин корулап, јер-үстинде амыр-энчү ле јеткер јок болорын јет-килдейт.

Ф. МАРАЧЕВ,
КПСС-тин обкомынын лекторы

ТӨРӨЛИСТИН ТАЛАЙ ГРАНЫН КОРЫРЫНДА

Жылдын ла июль айдын учында бастыра совет албаты Талайда жуулажар Флоттын күнин темдектейт. Быжыл бис бойыстын Төрөлистин талай грандарын жүзүн-жүкпүр өштүлөрдөн корып турган флоттын күнин онын качан да жендиртпес ийдезине оморкоп байрамдадыс.

Советтер Ороонынын жуучыл Флоды жуулап келген олжочыларла калапту жуу-согуштарда женип чыгып турганын бистин албаты качан да ундыбас. Балтикадагы жуучыл Флоттын талайчылары 1917 жылда Лениннин партиязынын кычырузыла Питердин ишмекчилериле кожо капиталисттердин, помещиктердин башкарузын антарарында турушкан. Ат-нерелү «Аврора» крейсердин пушказы жаңы жүрүм — социализм башталып жатканы керегинде бастыра телекейге жарлаган.

Октябрьдагы революциянын жөнүзиле кожо ишмекчилердин ле крестьяндардын кызыл флоды төзөлип баштаган. Жаңы социалистический кызыл флот Албатынын Комиссарларынын Соединин В. И. Ленин кол салган Декредиле 1918 жылда 29 январьда төзөлгөн. Кызыл талайчылар гражданский жуунын жылдарында ичбойындагы контрреволюцияла, өскө ороондордон жуулап келген олжочыларла Балтийский, Каспийский, Кара, Ак талайларда ат-нерелү жуулашкан.

Советтер Орооны өштүлөрин женген согында, 1921 жылда Талайдагы жуучыл Флотты тыгыдарынын программасын бүдүрип баштаган. 1922 жылда Талайчы-жуучыл Флотты Ленинский комсомол шефствого алган. Ленин тургускан программа аайынча иштеп, Кызыл Флотты жаңы жуучыл керептерле жепсеген, 1928 жылга жетире Балтийский ле Кара талайдагы флоттор тын жуучыл ийде боло бердилер. Онын согында Ыраак Күнчыгышта талайда жуулажар флот төзөөри башталган.

1937—1939 жылдарда Талайчы-жуучыл Флот 144 жуучыл кереп алган. Суу алдыла жүрер керептер эдери көптөди. 1937 жылда Совет башкару орооннын талайларда гранын бек эдерге Талайчы-жуучыл Флоттын албаты комиссариадын төзөгөн.

Ада-Төрөл учун Улу жуу башталарына жетире СССР-дин Талайчы-жуучыл Флоды сүреен тыгыды. Талайчы жуучылдардын билгири ле таскадузы бийиктеди. Жараттарда коруланарына тургузылган батареялар өштүнүн табарузын түште де, түнде де туй согорго белен болды. Суу алдыла жүрер кемелер өштүнүн жаратарына билдирбестен једерине үренип алгандар.

СССР-дин Талайчы-жуучыл Флоды Ада-Төрөл учун Улу жууда кату ченелте өткөн. Флоттын командованиези жуу башталарын

ажындыра билип, керектү жакаруларды берип салган. Баштапкы күндерде Балтийский Флоттын турлуларына тыг жеткер боло берген. Фашисттер элден озо Лиепаядагы жуучыл керептердин турлузына баштап талайдан, оног жерден тыг табару эткен. Тоозыла жаан эмес гарнизон өштүнин табаруларын туй соккон.

Финский булуннын ортолыктарынын жанында ла түштүк жараттарда турган керептер ле батареялар өштүни Ленинград жаар өткүрбеген. Балтийский флоттын бастыра авиациязын, анайда ок көп талайчыларды фашисттердин жердеги черүлери ле жуулажарына тузаланарга келишкен. Кара талайдагы Флоттын керептери Одессанын, Севастопольдын, Новороссийсктин жанындагы талайларга миналар тургускан. Жуу башталган кийинде төртинчи ле күнде — 26 июньда Кара талайдагы Флоттын керептери артиллериядан Румыниянын Констанце портын аткылаган.

Түндүктеги Флот жуунын баштапкы ойинде Мурманскты жуулап аларга амадаган өштүнинг черүлери ле жуулажарга жердеги бистин черүлерге болушкан. Түндүктеги Флоттын керептеринин, онын авиациязынын, талайчы пехотазынын болужыла фашисттердин черүлери Мурманскка жуукташпаган, фронт бир кеминде тура берген. Оног суу алдыла жүрер кемелер Норвегиянын жараттарынын жуук жаныла жүзүп, өштүнинг көп керептерин оодо адып, талайдын түбине чөндүргөн. Оног улам Норвегиянын түндүгинде фашисттер женип болбогон. Түндүктеги Флоттын жуучыл керептери фашисттерге удурлаштыра бисле кожо жуулашкан США-нын ла Англиянын жуучыл керептери ле кош тарткан керептери Мурманскка өдөрине болушкан. Жаңыс ла 1942 жылда Түндүктеги Флот фашисттердин 54 мун тонна кошту 17 транспортын, 3 жуучыл керебин оодо адып, чөндүргөн. Летчиктер өштүнинг 80 керебин кейден бомбалап чөндүргөн.

Ада-Төрөл учун Улу жуунын экинчи жарымы жаар Талайчы-жуучыл Флот эрчимдү жуулашкан. Өштү жуунын экинчи жарымында бистин флоттон жалтанып, бир де катап десант ийбеген. Совет флот жерде жуулажып турган черүлерге бойынын артиллериязыла болушкан, өштүге керептеринен бистин черүлерди аткылаарарга бербеген.

Бистин Талайчы-жуучыл Флот Ада-Төрөл учун Улу жуунын жылдарында фашисттердин 1300 жуучыл керептерин, кош тарткан 1400 керебин оодо адып жоголткон.

1945 жылда август — сентябрь айларда Тымык тенгистеги Флоттын ла Амурдагы Флотилиянын талайчылары милитарист Японияны жуулап оодо согорында турушты. Кореяны, Түштүк Сахалинди ле Курил ортолыктарды өштүден жайымдаганында талайчылардын учуры сүреен жаан болгон.

Совет талайчылардын Ада-Төрөл учун Улу жууда ат-нерелү жуулашканын Төрөлис бийик темдектеди: 350 мун талайчылар ордендерде, медальдарла кайралдалды. 600-тен ажыра кижиге Совет Союзтын Геройынын ат-нерези адалды. Ончо флоттор Кызыл-Маанынын ордениле кайралдалган.

Экинчи телекейлик жуу божогон согында, империалист государстволордын калжуурган ийделери СССР-ге удурлаштыра жуулажарга, социализмди жоголторго белетенип баштадылар. Империалисттердин Совет Союзты жуулажар ийделе акалайтан каршулу ижи анчада ла США-нын президенти Р. Рейган тужында тыгыды.

Мындый айалгада КПСС-тин Төс Комитедине, Совет башкаруга бистин орооннын коруланар ийдезин, Черүни ле Флотты тыгыдарга келишти. Ол тоодо ядерный окторлу ракеталарла jepceHreH флот төзөлдү.

Бүгүнгү күнде бистин Талайчы-жуучыл Флотто ракеталарла jepceHreH суунын үстиле, суунын алдыла жүрер керептер, десант тарткан керептер, авиация, керептерде ле жараттарда кондырылган артиллерия, жүзүн-башка мылтыкла, жуулажар техникала jepceHreH талайчы-пехота бар.

Туулу Алтайдан барган көп уулдар Тымык тенгистеги Флотто туруп жадылар. Талайчы-жуучыл Флоттын отличниги, 1 классту специалист, старший матрос Порядин Владимир жакшы служить эткени учун отпускага жанып келип жүрди. Сүреен жакшы службы учун Порядиннин Горно-Алтайск городто журтап жаткан адаэнези командованиеден быян алды. Флоттын отличниги, 2-чи статья старшина Кыргызаков Виктор Турачак районго отпускага келип жүрди.

Быжыл май айда, бастыра совет улус фашистский Германияны женгенинин 40-чи жылдыгын байрамдап турган күндерде Кош-Агаш районнон — Тадыкин Андрей, Кан-Оозы районнон — Тоедов Лев, Улаган районнон — Содоноков Петр флотто служить эдерге атандылар.

Флотто туратаны күч те, каруулу да. Онын учун черүге улус алып турган комиссиялар флотко текши үредүзи жеткил, су-кадыгытын уулдарды аларга кичеенет. Флоттогы жашөскүримди ченемелдү командирлер ле политишчилер тазыктырып, үредип турулар.

Жуучыл талайчылар, бастыра совет жуучылдар чилеп ок, партиянын жакарузын бүдүрип, бойынын Ада-Төрөлин, совет албатынын амыр-энчү ижин корулап турулар.

А. ДОВБНЯ,
Горно-Алтайский автономный областтын
военный комиссары, полковник

БАЖАЛЫКТАР

КПСС-тин XXVII съездин јозокту уткыыры учун	3
Албаты-калык тузаланар товарларды көптөдөр	8
Јаан учурлу иш	12
Эл-јон башкараp	15
Совет Черүнин јаан јенүзи	18
Амыр-энчүни ле албатыларга јеткер јок болорын јеткилдейт	24
Төрөлистин талай граын корыырында	29

СОДЕРЖАНИЕ

XXVII съезду КПСС — достойную встречу	3
Развивать производство товаров народного потребления	8
Ответственная задача сегодняшнего дня	12
Значение общественности в борьбе с пьянством и алкоголизмом	15
Значение победы Советской Армии в разгроме японского милитаризма	18
Надежный щит мира и безопасности народов	24
На страже морских рубежей	29

4 акча